

PIEF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Kalmarkriget - ett bistert 400-årsminne

Christian IV

Karl IX

Våren 1611 gick Danmark till anfall mot Sverige under kung Christian IV:s ledning. Den danske kungen ansåg att Sverige hade börjat att föra en alltför utmanande politik, som hotade Danmarks ledande ställning i Norden. Den svenske kungen Karl IX försökte placera en av sina söner på den ryska tronen. Han gjorde också anspråk på den del av Ishavskusten, som kallades Finnmarken, och försökte att med krig erövra Livland. Christian IV hoppades kunna återupprätta Kalmarunionen under Danmarks ledning.

Striderna kom främst att stå kring Kalmar, men hela länet drabbades hårt. Staden intogs efter hårda strider och slottet kapitulerade så småningom genom förräderi. Slottets egna kanoner hade då malt sönder staden, när fienden befann sig innanför stadsmurarna. Då väcktes tanken att staden var felplacerad och borde flyttas till ett säkrare ställe.

Kartan till höger har ritats av danska spioner i början av 1600-talet. Här kan man se hur den medeltida staden var belägen. Den stora ön till höger är den då obebodda Kvarnholmen, och år 1640 beslöt man att flytta staden dit.

Då hade Sverige emellertid hunnit att bli en stormakt, och Kalmar var en av stormaktens viktigaste städer. På ritbrädet skapades den nya staden med raka gator och fyrkantiga kvarter. De första byggnaderna började uppföras 1645, och flyttningen anses avslutad 1658. Eftersom staden var en fästningsstad, uppfördes starka befästningar runt omkring. En domkyrka, värdig en stormaktsstad, och ett pampigt rådhus, började byggas vid ett torg i centrum. Särskilt domkyrkan vittnar än i dag om Kalmars status i 1600-talets Sverige. Kartan till vänster är från 1648.

Om Kalmarkriget och dess konsekvenser berättar Anders Rotviker i två avsnitt

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller Föreningsmöte

i Fridhems skolmuseum, Ishult

lördagen den 10 september klockan 11.00

Efter mötesförhandlingar blir det kaffeservering och guidning av skolmuseet. Omkring kl 13.00 avfärd till Ishults tingshus (2 km) där vi också får guidning.

Välkomna Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2010/2011

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Sam Blixt	ordförande, dataansv.	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Anders Thunberg	v. ordf, redaktör	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@telia.com
Edith Carlsson	v. sek., ansv. brevfr.	0491 - 930 14	elga@telia.com
Anders Rotviker	kassör	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
John-Olof Dillström	v. kassör	0491 - 919 22	j-o.d@hotmail.com
Britt Maria Ekstrand	ansv. mailfrågor, dataansv.	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	0491 - 181 01	b.dahleman@hotmail.com
Gunnar Håkansson	styrelseledamot	0491 - 175 83	gunnar.hakansson@telia.com
Ingvar Andersson	suppleant	0491 - 183 59	tw975@telia.com
Ulf Waltersson	suppleant	0490 - 720 68	ulf@waltersson.com
Sven-Åke Fogelqvist	suppleant	0491 - 154 93	
Ingvar Karlsson	valberedning	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Bernt Johansson	valberedning	0491 - 333 65	bejo2@tele2.se
Christina Dannesäter	valberedning	0491 - 240 47	christina.dannesater@hogsby.net
Morgan Corneteg	hemsida och CD-skivor	0491 - 774 38	morgan.corneteg@telia.com

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1 900 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller **E-postadress: anders.0491766411@telia.com**

PLF har också en hemsida **www.plfoskarshamn.se**

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **info@plfoskarshamn.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 99 utkommer den 26 oktober

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare). Övriga styrelsemedlemmar deltar i det redaktionella arbetet.

Ordförande har ordet

Efter en snörik vinter har vi fått en någorlunda varm sommar med omväxlande väder.

Vi tackar de medlemmar och övriga medhjälpare, som arbetar för att förbättra databasen. Vi vill också tacka dem som förutom medlemsavgift, även skänkt gåvor i form av kontanter, släktutredningar och böcker.

Vi vädjar till de som har möjlighet att hjälpa till med registrering av födda, vigda och döda i framförallt södra delen av Kalmar län och angränsande län, för att kunna göra en ny version av CD-3, den enda del som vi ännu inte gjort en andra version av.

Arbetet med en ny hemsida pågår för fullt. Där kommer det att finnas möjlighet att be-

tala medlemsavgift och CD-skivor med betalkort.

Släktforscardagarna i Norrköping närmar sig med stormsteg. Vi kommer att ha en stor monter, på F18 i Flygeln, plan 2, på en plats många inte undgår att hitta. Temat för släktforscardagarna är 'Norrköping - Staden vid strömmen, Industrialismens vagga'.

Besökarna har möjlighet att prova på nya medier för släktforskning både i svenska kyrkoböcker och i databaser från hela världen.

Nästa föreningsmöte äger rum i Fridhems skola med dess skolmuseum. Efter detta fortsätter vi till Ishults Tingshus, båda platserna belägna vid gamla Riksfyran.

Sam Blixt

Släktforscardagarna i Norrköping 26-28 augusti

Årets släktforscardagar äger rum i Norrköping den 26-28 augusti. Temat för året är "Norrköping, staden vid strömmen, industrialismens vagga". Att man valt att hålla arrangementet i konferensanläggningen Louis de Geer är ingen tillfällighet. "Här finns all kunskap, erfarenhet och utrustning, som ett sådant här arrangemang kräver", säger Anders Lyngenberg i projektgruppen för Släktforscardagarna.

Att Louis de Geers namn är förknippat med Norrköping är ingen tillfällighet. Han brukar ju kallas "den svenska industrins fader" och Norrköping är i högsta grad en industristad. Louis de Geer upprättade bl.a. vapenfaktori och mässingsbruk och grundlade stadens textilindustri här. Han levde mellan år 1587 och 1652 och bidrog i hög grad till Sveriges stormaktsställning.

Intresset för släktforscardagarna är stort. Inte mindre än 70 utställare kommer att finnas på plats. Evenemanget växer år från år. Sveriges släktforskarförbund har länge haft en positiv utveckling. För närvarande finns 167 medlemsorganisationer anslutna till Sveriges släktforskarförbund, där Barbro Stålheim är uppskattad ordförande. Man kan räkna med upp emot 10 000 besökare på dessa släktforscardagar.

Det finns många aktiviteter, som besökarna kan ägna sig åt. Att vandra genom den stora utställningshallen

Entrén vid Louis de Geer konsert & kongress

och ta del av allt, som de 70 utställarna har att visa upp, lär nog ingen hinna med. Dessutom kan man lyssna på 23 högintressanta föreläsningar och delta i flera andra aktiviteter

PLF kommer att sända fem representanter. De kommer att stå till besökarnas förfogande i den monter, som PLF ska bemanna. Här kommer intresserade i första hand att få ta del av PLF:s databas men också få information om vår föreningsverksamhet i största allmänhet. Vi brukar också sälja en del litteratur men framför allt är våra CD-skivor efterfrågade. Vi kommer att delta med en representant på ordförandekonferensen, en på redaktörskonferensen, och som den stora förening vi är, får vi sända tre personer till riksstämman.

Anders Thunberg

Kalmarkriget 1611 - 1613

En katastrof för befolkningen i Kalmar län

I år är det 400 år sedan befolkningen runt Kalmar sund drabbades av det värsta kriget i dess historia. I våra historieböcker kallas det Kalmarkriget. Anders Rotviker berättar i två avsnitt om vad som hände.

Förhållandet till Danmark var mer eller mindre spänt under hela Karl IX:s regeringstid, 1599-1611. Karl IX klagade över att Christian IV hade tagit upp tre kronor i sitt vapen. Kung Christian å sin sida var förbittrad över gränstvister i norra Norge, förbud för dansk handel med Riga och de kurländska hamnarna och över att svenskarna anlagt Göteborg, vilket medförde att Öresundstullen minskade.

I början av 1611 förmådde Christian sitt råd att börja krig mot Sverige. En dansk härold överlämnade den 4 april krigsförklaringen till kung Karl IX i Örebro. En månad senare skickade den svenske kungen sin härold till gränsen vid Markaryd med brev till den danske kungen.

Den danske kungen samlade sina stridskrafter i Helsingborg, där han delade hären i två delar. En del tågade med kungen genom Skåne och Blekinge mot Kalmar och den andra delen genom Halland mot Älvsborg. Samtidigt seglade en del av den danska flottan mot Kalmar för att spärra av staden och slottet från sjösidan. Den danska hären mot Kalmar bestod av 4500 man fotfolk och 1200 ryttare. Den 3 maj såg man från slottstornet danskarnas förtrupper vid Törneby och mitt på dagen ryckte de fram i full slagordning. En trumpetare uppfordrade staden att ge sig. Svar kom från slottets kanoner samtidigt som svenska ryttare gjorde ett utfall mot danskarna. Detta anfall slogs tillbaka och slutade med att danskarna drog sig tillbaka bortom Sandås, där de var skyddade från slottets kanoneld.

I mitten av maj fick Karl IX budskapet att den danska krigshären stod utanför Kalmar. Det länge väntade kriget hade brutit ut. Men vad Karl IX inte väntat sig var ett anfall mot Kalmar, för han hade levat i den tron att det skulle gälla Göteborg och Älvsborgs fästning. Kalmar stad var en för den tidens förhållanden en stark fästning och försvararna var vid gott mod. Danskarna lyckades emellertid med minor och kanoner åstadkomma en ansevärd öppning i stadsmuren. Där samlade sig försvararna för att möta den stormning, som danskarna förberedde.

Tidigt på morgonen, den 27 maj, innan solen gått upp, kom fienden framryckande under trummors dån och

trumpeters gälla smatter, medan stormklockorna klämtade dovt och hotfullt. Kalmars borgare visste väl vad som väntade dem, om juten slapp in i staden och värjer sig med ett förtvivlat mod. En mur av lansar fyller öppningen i stadsmuren och därbakom står musketerare, som sänder sina kulor djupt in i fiendens led, medan det från sidorna kastas brinnandebeckkransar ner över huvudena på de anstormande. Danskarna måste efter en stund vika tillbaka.

Men Christian förde fram nya friska stridskrafter och snart rasade åter kampen i stadsmursöppningen med samma våldsamhet som förut, men också med samma lyckliga utgång för svenskarna. Ännu en gång måste Christian bevittna, hur hans folk drar sig tillbaka och höra försvararnas segerrop.

Tidigt på morgonen samma dag, ljuder för tredje gången signalen till stormning från det danska lägret och när solen går upp, belyste dess strålar den vilda kamp, som åter rasade i den med döda och sårade uppfyllda öppningen i stadsmuren. Försvaret av Kalmar leddes av ryttmästaren Per Hammarskjöld och hans Kalmarfana. Efter en mycket blodig strid under stor manspilan, blev stadens öde beseglat och Christian stod som segerherre. De överlevande försvararna sökte sin räddning inom Kalmar slott.

Svenskarnas plan var att kronprins Gustav Adolf skulle föra några regementen genom Västergötland till Jönköping, där han skulle möta kung Karl IX och gå till Kalmar med 18 000 man fotfolk och 3 000 ryttare. Den 24 maj bröt kungen upp från Jönköping med armén i avsikt att undsätta Kalmar. Under vägen, i Högsby, blev han underrättad om att danskarna hade erövrat Kalmar stad den 27 maj. Det långa dröjsmålet i Jönköping blev ödesdigert för Kalmar. Den 9 juni kom kungen till Kalmar och hären slog läger vid Pers-torp utanför Kalmar.

Från och med den andra veckan i juni låg danskarna inne i Kalmar och svenska trupper omringade dem och hade i praktiken också stängt förbindelserna mellan Kristianopol och Kalmar. De danska trupperna kände sig till att börja med illa till mods av att ha fienden både framför sig och i ryggen. Den 12 juni försökte de därför göra ett kraftfullt utfall mot de svenska trupperna

med sitt rytteri, men det resulterade i över 500 danska stupade.

Därpå försökte den svenske kungen förhandla fram ett slut på kriget, men misslyckades med detta. Han sände därför Gustav Adolf med 1500 man mot Kristianopol, där danskarna hade stora förråd. De överraskades av det svenska anfallet och fästningen intogs utan något större motstånd. Den 26 juni lämnade svenskarna ett plundrat och brinnande Kristianopol.

Svenskarna försökte vid flera tillfällen undsätta slottet och återta staden, men detta försvårades av att den danska flottan patrullerade i Kalmarsund. Fienden hade dessutom besatt Kvarnholmen, som då var en i det närmaste obebyggd ö. I början av juli lyckades dock svenska fartyg ur finska flottan att ta sig fram till slottet och fylla på förråden och förstärka besättningen med 500 man och i mitten på juli pressades 1000 man till in i slottet. Slottet härbärgerade en utfallsstyrka på omkring 2800 man. Samtidigt bytte man ut Bo Gustavsson Bååth mot Krister Some som befälhavare på slottet. När förstärkningen nått slottet vågade sig Karl IX på ett anfall mot danskarna, som besatt staden. Det var Karl IX:s avsikt att storma staden medan ett utfall samtidigt gjordes från slottet. Den 17 juli sattes dessa planer i verket och i gryningen sköts svensk lösen från slottet, vilket markerade ett utfall. Tusen svenskar störtade ut, överföll danskarna och tog söderport. Mitt under den svenska offensiven anlände nya danska trupper. Karl IX satte in de svenska huvudtrupperna mot det danska anfallet, men de danska kanonerna åstadkom stor förödelse inom den svenska styrkan. Striderna utspann sig kring fästningsverken och inne på gator och torg, där bägge kungarna själva gick i elden. Lyckan svek dock den av ålder brutne svenske kungen och hans krigare blev slutligen tillbakaslagna. Eftersom danskarna hade stora förråd i staden, tände svenskarna eld på den, när de pressades tillbaka, och när dagen var till ända var det gamla Kalmar en rykande grushög.

Ytterligare danska styrkor anlände, vilket gav dem ett numerärt överläge. Den 23 juli ställde danskarna upp framför svenskarna, men Karl IX vågade inte riskera ett fältslag utan drog sig tillbaka till ett nytt läger vid Ryssby skans två mil norr om Kalmar. Den 30 juli anföll Christian IV Ryssby skans, men måste retirera efter tre dagars blodiga strider med omfattande förluster.

Den 3 augusti gav Krister Some upp Kalmar slott och i danskarnas händer föll 104 kanoner, 3000 tunnor

med spannmål och fyra mindre krigsskepp. Somes motivering för kapitulationen var att det rådde brist på krut. Det anses att han förrådade svenskarna, vilket är omstritt. Somes gick i dansk tjänst och fick som belöning ett skepp för att kunna fly, 1000 riksdaler i tärpenningar, samt ett gods i Danmark.

Till det därefter för danska företag utsatta Öland, lät kungen den 7 augusti från Mönsterås överskeppa två småländska fanor och något infanteri. Efter den överraskande framgången i Kalmar gick danskarna snabbt in för att få svenskarna att kapitulera på Öland. Den svenska fästningen Borgholm föll den 9 augusti. Karl IX var närmast hysterisk efter förlusterna och skickade ett brev till Christian med ett förslag till kungaförhandlingar - ett förslag som den danske kungen avlog.

Den 20 augusti försökte danskarna ännu en gång att slå svenskarna vid Ryssby skans, men de måste än en gång dra sig tillbaka med stora förluster. Drabbningen var så intensiv att Christian själv var på vippen att bli tillfångatagen.

I september genomförde Karl IX ytterligare ett anfall mot Kalmar för att återta staden, men misslyckades. Kungen sände Gustav Adolf med 2000 man till Öland för att återerövra ön. I denna styrka befann sig överste Peder Mikaelsson Hammarskjöld med Kalmar läns fana. Ölänningarna gav den svenske kronprinsen sina sympatier och bidrog med hästar till soldaterna, som med lätthet kunde slå tillbaka de danska styrkorna. Den 7 oktober föll Borgholm, och danskarna kapitulera till Gustav Adolf. Peder Mikaelsson Hammarskjöld insattes som befälhavare på Borgholms slott.

Den 28 september räknade Christian med att sommar-krigföringen var avblåst, och han återvände till Danmark tillsammans med större delen av trupperna. I början på oktober hemförlovade Karl IX största delen av sina trupper sedan han ordnat med försvaret av Ryssby skans för vintern. Den 16 oktober försämrades Karls tillstånd så mycket att han måste lämna Ryssby. Han fördes då till Nyköpings slott, där hovet vistades. Den besvärliga resan tog hans sista krafter, och fyra dagar efter sin ankomst till huvudorten i sitt gamla hertigdöme, dog han den 30 oktober. I december 1611 vid riksdagen i Nyköping angav Gustav II Adolf sin kungaförsäkran, formulerad främst av Axel Oxenstierna.

I nästa nummer avslutar Anders Rotviker sin skildring av Kalmarkriget, som visserligen slutade olyckligt ur landets synvinkel, men som på sitt sätt inledde den svenska stormaktstiden.

Kindbergs vallonursprung

I två artiklar 2010 (PLF-Nytt nr 94 och 95) har jag skrivit om släkten Kindbergs ursprung - tradition och verklighet? Jag har dokumenterat släkttraditionen som den förmedlats till mig och presenterat data som styrker att pistolsmeden Göthar Pehrsson Kindberg var född i Kinds härad, troligen Ullasjö som son till sedermera rustmästaren Per Olofsson Giebo som avled i en ålder av 92 år i Lockryd i Hillareds socken år 1732.

Jag tror fortfarande att allt detta är sant. Däremot har jag inte kunnat verifiera den hypotes jag framlagt att Per Olofsson Giebo var son till soldaten och bonden Olof Götharsson i Horshaga i Dalstorps socken. Jag har försökt följa användandet av namnet Göthar bakåt i tiden. Det kan mycket väl tänkas att detta är Göthars släkt men nu tror jag mer på att det är på hans möderne än på fädernet. Efter genomgång av nya uppgifter tror jag nämligen att det kan finnas sanning i påståendet att släkten har vallonursprung.

Det jag tagit fasta på är följande släkttradition:

Per/Peder Olofsson Giebo skulle vara son till en vallon med namnet Olof. Denne vallon skall ha varit bergsman.

När jag första gången skrev ner släkttraditionen vid ett möte med min sagesman Birger Linde 1974 berättade han att anfadern kom ifrån den norra och skogrika delen av Frankrike. Invandringen skall ha skett till ett järnbruk i närheten av Filipstad och därifrån skulle släkten ha kommit till Kinds härad i Västergötland.

Vad som tidigare inte nämnts är att Birger Linde också sade att hans morfar, Algot Danielsson, kunde uttala anfaderns namn med fin fransk accent och att namnet hade en viss likhet med namnet på Europeiska kommissionens ordförande Jacques Delors (1985-95).

Vad som heller inte tidigare nämnts är en vapenutställning i Eksjö på tidigt 1950-tal då översten Olof Ribbing, f. 1887, som var avdelningschef för försvarstabens krigshistoriska avdelning, berättat för Birger Linde att Göthar Kindberg var av belgiskt ursprung och blivit mästare i början av 1720-talet. Han hade dessförinnan arbetat vid ett fabriksverk där han så småningom avlade mästarprov. Varifrån Ribbing fått uppgiften om det belgiska ursprunget är dock inte känt. Här talas alltså om belgiskt och inte franskt ursprung.

I en av mina tidigare artiklar har jag avfärdat påståendet om vallonursprung bl.a på grund av namnet Olof och att vallonerna kom från Amsterdam till Göteborg. Detta kommenteras nedan.

I Erik Appelgrens bok "Vallonerna namn" har jag granskat vilka släkter som funnits i trakten av Filipstad och därvid funnit en vallonssläkt med en medlem med namnet Olof. Släkten Loreau var knuten till Hättsjöhyttan i Kroppa socken i Filipstads bergslag. Enligt samma notering skulle en Francois Loreau i Fada utanför Norrköping haft sin hustru kvar i Sedan i norra Frankrike. Så åtminstone en person med detta efternamn hade sitt ursprung i den del av Frankrike som Birger Linde förmedlat uppgift om.

Appelbom föreslår Eloy som det franska vallonnamnet som sedan blivit ändrat till Olof i Sverige. Det visar sig att det går att belägga att en Eloy Loraux var född 1657 i Wignehies i norra Frankrike (familysearch.org). Denna person har dock inte någon känd anknytning till Sverige. Det har alltså funnits män med denna namnkombination i Frankrike på 1600-talet. Appelbom har senare gjort några sammanställningar om personer med namnet Loreau i Sverige och framhåller att han inte kan belägga någon släktskap mellan ovan nämnda Francois Loreau och Olof Loreau.

Enligt Bernt Douhan i "Arbete, kapital och migration - Valloninvandringen i Sverige under 1600-talet" skrevs 30 kontrakt med valloner från Sedan år 1600. Under perioden 1600-1625 fanns åtta valloner i Kroppa, och under tiden 1625-55 ökade antalet med 9 till sammanlagt 17. Det mest troliga är att Olof Loreaus far som hette Grels (Olof kallas omväxlande Loreau respektive Grelsson, se nedan i samband med domboks-uppgifter!) inkom före 1625 eftersom han fanns i Älgå redan 1622. Byn i Älgå var knuten till Storfors bruk i Kroppa. I Fada fanns en invandrad vallon (antagligen Francois Loreau) 1600-1625.

När jag närmare undersöker Olof Loreau finner jag följande:

Olof (Gregersson) Lorre är sannolikt son till den Greger/Grels Olofsson som i mantalet 1622 finns i Byn i Älgå där Olof Lorre bodde troligen fram till 1642. Olof Grelsson/Gregersson Lorre/Loreus/Lårri/Lori är kolare i Kroppa 1633-68. 1641 bor han i Byn i Älgå. Från 1643 bor han i Hättsjöhyttan i Kroppa. Äldsta belägget för honom som jag fått hjälp att hitta är i Kroppa sockens roteringslängd från 1640, där man kan hitta Oluf Grelsson Lorre i Rüşhögd i Älgå socken. (Uppgiften från Erik Mangsbo, Rötter (Kroppa socken 16 april 2011).

I mantalet 1643 finns han i Hättsjöhyttan i Kroppa. 1655 är hustru Ingri nämnd och 1656 anges bara Olof

och dottern Ragnil och då stavas namnet Lorre.

1665 har han flyttat till Lårhöjden i Kroppa med sin andra hustru. Lårhöjden har troligen fått sitt namn efter honom. Sista mantalet som han och hans hustru nämns i är 1668 och därefter nämns han ensam 1669 och 1670. Han lever ännu 1686 då han stäms till tinget men finns inte omnämnd som död i Kroppas äldsta kyrkbok som startar 1687.

I Färnebo häradsrätts protokoll, som jag fått hjälp av att söka igenom av Anna Lisa Göransson och Kjell Åberg, påträffades tre notiser vid sökning på Lorre:

Hättsjöhyttan 1652 s. 191 fälldes han till böter för att han olovligt huggit ett fall, samt att när han eldade på detta.

Lårhöjden 24/11 1664 s. 284 § 18 står följande om honom: "Näst affsades att then löön som står inne effter Ingeborg Larsdotter, hoos Oluff Lorre i Lorrehögden, och Joen i Bak-Lijden, begge i Croppa sochn, then skall hennes syster h[ustru] Kirstin Larsdotter i Phillippistadh upbära".

Lårhöjden 26/2 1685 s. 80 § 1 Nämns han i samband med oegentligheter som begåtts av Otto Dress.

Ytterligare 4 notiser påträffades vid sökning på namnet Olof Gregersson:

Olof Gregersson i Hättsjöhyttan? 1648 s. 111 Här omnämns han i samband med att de 6 bergsmännen i Hättsjöhyttan klagade över hyttskatten 1645 och 1646.

1648 s. 121 Här nämns han anngående vem som kan lösa sjundedelen i Hättsjöhyttan.

1657 s. 46 Detta år dömdes Olof Gregersson att böta 20 marker för "vådebrand, att hans eld aff mijlan eller kasan kom uth och brände up 220 stavrum wedh för Lennerdt von Savelandt på Croppa".

1659 s. 82 nämns han i samband med skogsbrand.

Troligen var Olof Lorre född omkring 1605 eftersom han försvinner i mantalet 1670 när han är 65 år. Hustrun Ingri dör troligen 1655.

Vi vet alltså att Lorre hade en dotter Ragnil. Intressant är att notera att i Åskagen i Kroppa avlider gamla änkan Ragnela Hybbersdotter 1689, 109 år gammal och alltså född 1580. Hon kan vara Olof Lorres mor eftersom hon har ett efternamn som låter vallonskt och Olofs dotter Ragnil kan ha fått hennes namn. Ragnil omnämns endast 1656 så vi kan anta att hon var född 1641 eftersom hon bör ha varit 15 år när hon nämns i mantalet första gången. Vidare är en son Mattias/Mats Olsson känd. Han omnämns i kyrkoräkenskaperna i Kroppa

och vid sitt giftermål som Lorre. Han bodde liksom sina föräldrar i Lårhyttan och levde till en ålder av 98 år och avled 1747 vilket ger födelseåret 1649. För övriga barn hänvisas till släkttabellen nedan.

I mantalen nämns alltså endast dottern Ragnil. Övriga barn (utom Peder) nämns i kyrkböckerna i samband med giftermål eller genom att de bor i Lårhöjden och därför kan antas vara hans barn.

Att det skulle finnas en son Peder/Per Olofsson född omkring 1640 ser jag som mycket rimligt med utgångspunkt från den detaljerade traditionen om släkten Kindberg som alltså går till punkt och pricka förklara med att Per Olofsson är son till Olof Lorre. Att Per inte förekommer i mantalen är inte så underligt eftersom inga barn förutom Ragnil finns där. Det är mycket ovanligt att några barn nämns i längderna. I vissa fall utelämnas alla barn och i andra fall när barnen flyttar hemifrån tidigt finns de heller inte med. Kyrkböckerna börjar inte förrän i slutet av 1680-talet. Jag misstänker att Peder blivit gruvdräng innan han fyllde 15 år och därför inte finns med i föräldrahemmet och vidare att han lämnat Kroppa 1656-57 för att via Göteborg flytta till Kind.

I mantalet för Kind finns en Peder som 1657 är gift i Varred i Långhem och som rimligen borde vara Per Olofsson Giebo. Från tidigare redovisad information vet vi att han hans tvillingsöner nämligen föddes i Långhem 1660 och denne Per är den ende Per i mantalslängden för Långhem 1660. Troligen avled hustrun när sönerna föddes för han är ensam 1660.

Enligt min teori flyttade Peder Olofsson 1656-57 till Göteborg och jag misstänker att han följde med någon av bröderna Jan eller Lennerdt von Saveland som bodde i Kroppa när de reste dit, där de senare bosatte sig. Jan von Savelands hustru begravdes där 1658. Lennerdt von Savelandt på Croppa som nämns ovan i samband med vådeld kände alltså Lorres. Om någon av bröderna von Saveland och Peder Olofsson reste tillsammans så tog de antagligen båt från Karlstad till Göteborg och då kan vi få en förklaring på varför man sa att vallonerna ankommit med skuta till Göteborg. Sedan tog sig i så fall Peder vidare vägen till Kinds härad.

Släkttabell

Eloy Loreau

i Sedan i norra Frankrike?

Grels/Greger Olofsson f. omkr 1590 (boende i Byn i Älgå 1622)

Olof Grelsson/Gregersson Loreau/Laurens (om-

kring 1605-1686) gm Ingrij d. (omkring 1620-1655) (boende först i Älgå, därefter i Hättälvsbyttan och från 1665 i Lårhöjden i Kroppa)

Barn:

1. Peder Olofsson Giebo (1640-1732) (enligt traditionen)
2. Ragnil f. omkr 1641 död troligen före 1687
3. Ingemar Olofsson (1643-1699) (dopvittne från Lårhöjden, troligen senare boende på Lindhöjden, Kroppa)
4. Carl Olofsson (1644-1695), torpare på Lårhöjden
5. Mattias/Mattes/Mats Loreau (1649-1747)
6. Brita Olofsdotter (f. omkr 1655) boende på Västra Jordkullen, Kroppa

(Uppgifter om barnen kommer från noteringar i samband med deras död eller i samband med att de är dopvittnen)

Slutsatser

I denna artikel har jag ytterligare granskat eventuell verklighetsbakgrund bakom den Kindbergska släktens vallonursprung och funnit att nästan alla delar i traditionen kan stämma om man utgår ifrån att stamfadern är den Olof Lorre/Loreau som bodde i Kroppa socken i Värmland 1643-86.

Om Loreau kom till Sverige i början av 1600-talet är det två generationer mellan Göthar Kindberg och den inkommande vallon, vilket stämmer med den muntliga traditionen. Olof får då antas ha inkommit med sina föräldrar. Olof var kolare och kallas också i slutet av sitt liv för bergsman. Släkten kommer från den norra skogrika delen av Frankrike och kan troligen räknas som vallonsk. Olof Ribbing har talat om belgiskt ursprung, men norra Frankrike stämmer med uppgifterna från Appelgren om just släkten Loreau och dessutom bär ju en av personerna med detta namn förnamnet Olof och kommer till ett bruk i trakten av Filipstad.

Enligt artikeln skulle Peder Olofsson vara äldste sonen till Olof Loreau och jag har föreslagit att han vid 16-17 års ålder lämnat Värmland och med båt kommit till Göteborg och vidare till Långhem i Kinds härad i Västergötland. Han kan då haft sällskap med någon av bröderna von Saveland. Jan var arrendator av de Geers bruk i Kroppa. Från 1657 kan vi konstatera att Peder Olofsson troligen var i Långhem. Hans vidare öden har tidigare beskrivits i mina artiklar om släkten Kindberg i denna tidning i augusti och oktober 2010.

Jag har haft stor tilltro till den släkttradition som förmedlats från Algot Danielsson. Detta beror på sannings-

halten i andra delar av släkttraditionen som gäller traditionerna kring vår släkts skotska ursprung genom släkten Keith och flera detaljer som har kunnats kontrolleras när det gäller släkten Kindberg som jag tidigare redovisat.

Det finns också en starkt tradition om vallonursprung för den i Kindbergssläkten ingifta släkten Lönnkvist vars ursprung förtjänstfullt behandlas av Bengta Källström och Mats V Pehrson i boken "Släktkrönikan- Per Victor Pehrsson och Mathilda på Gelleråsen, med framåt-, bakåt- och sidoblickar" men jag har ännu inte kunnat finna ett tänkbart samband med Olof Lorre eftersom han är för ung för att vara fader till den Huger Olofsson som påstås ha vallonursprung.

Det återstår självklart mycket arbete att verifiera vallonursprunget som jag berättat om i denna artikel och alla som kan bidra med uppgifter om detta eller motbevisa de teorier jag har framlagt är varmt välkomna att kontakta mig på e-postadress Claes.Linder@telia.com

Uppsala i april 2011-04-28

Claes Linder

Förutom de källor som angivits i artikeln "Släkten Kindbergs ursprung - tradition och verklighet" del 2, PLF-Nytt nr 95, sid 5-6

Mantalslängder för Jösse och Färnebo härader

Uppgifter ur Färnebo härads domböcker (genom Anna Lisa Göransson och Kjell Åberg)

Appelgren, Erik:

Vallonernas namn

Stockholm 1968-69

Appelbom, Erik

Släkten Loreau i "Vallonättlingen" nr 1 1988

Dahl Ingvar forskning om Värmland <http://hem.passagen.se/onnberg/links8-forskningidahl.html>

Jonsson, Gunilla om släkten von Saveland på Rötter (under rubriken Schröder/Skröder 30 mars 2006)

Källström, Bengta och Pehrson Mats V:

Släktkrönikan- Per Victor Pehrsson och Mathilda på Gelleråsen, med framåt-, bakåt- och sidoblickar producerad i egen regi, Tryck: N & B Söder /com.print ab 2001

Överström, Simon:

Bilder ur Kroppa sockens historia

Karlstad 1947, Tryck: Nya Wermlands-Tidningen

Jag vill varmt tacka Kjell Åberg i Mellerud för uppgifterna ur Färnebo domböcker liksom Anna Lisa Göransson, Karlskoga, Erik Mangsbo, Deje och Mats Karlsson, Hova.

”Namnet är äldre än jag trodde”

Det finns en handfull med efternamnet Dillström i Oskarshamn. Men John-Olof Dillströms släkt har ingenting med nedsupna Dillströmare att göra

Han heter Dillström men sex generationer bakåt hette anfadern Mattsson Dillström.

– Det har jag nyligen fått veta tack vare PLF, säger John-Olof Dillström, Oskarshamn.

Han började forska om släktnamnet när sonen Stefan för ett 20-tal år sedan bad honom ta reda på varför familjen heter Dillström. Han kom fyra generationer bakåt - till Johan Erik Dillström.

Vandrade hit från Kalmar

– Han vandrade hit via Kalmar som skomakargesäll och blev sedan skomakare i Påskallavik. Fram tills för ett år sedan var det så mycket jag visste, berättar John-Olof Dillström, 77 år.

Sin far, farfar och farfars far hade han förstås också koll på. De blev kvar i trakten och jobbade alla som lots. Han visste också att Johan Eriks far var trädgårdsmästare i Södertälje. Nyligen fick han också veta att även dennes far var trädgårdsmästare. Ytterligare en generation tillbaka har spårats - till Matts Mattsson Dillström född 1746.

Fick hjälp

– Jag fick hjälp av Britt-Marie Ekstrand och Sam Blixt. Egentligen vet jag fortfarande inte varför vi heter Dillström men namnet var äldre än jag trodde. Och vi kunde ha hetat Mattsson, säger John-Olof Dillström.

Intresset för att veta mer om släkten har John-

Olof Dillström haft kvar genom åren och han har även släktforskat en del på sin mors sida. Det har dock fått stå åt sidan för engagemanget i PLF, Person- och lokalhistoriskt forskarcentrum, i Oskarshamn.

Hoppas få fram mer

Han är fortfarande styrelseledamot och aktiv i föreningen men inte längre kassör och han hoppas kunna få fram mer information om sina nyfunna anförädrar.

– Det har jag tänkt. Om de var anställda trädgårdsmästare på stora gårdar så borde det finnas uppgifter om dem, säger John-Olof Dillström.

När han växte upp hörde han ibland folk säga "de super som Dillströmare". Det förbryllade honom och först senare fick han förklaringen. Den Dillströmska inrättningen i huvudstaden var ett hem för behövande som ofta gick till hamnen för att tjäna en slant på att hjälpa till med ålfisket och som var kända för att supa för att orka med.

Flera släktgrenar

– Vi är inte många i Oskarshamn som heter Dillström men det finns flera släktgrenar i landet. Jag var bland annat i kontakt med en Dillström utanför Södertälje för många år sedan men vi tillhörde inte samma gren, det visste han, säger John-Olof Dillström.

Detta reportage har varit med i Oskarshamns-Tidningen (pub i mars 2011).

Text: Anette Swärd Foto: Roger Carlsson

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 97

För samling	Födda	Vigda	Döda
Adelöv	1940	1940	
Almesåkra	1940		1940
Alseda	1940	1940	
Askeryd	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Barkeryd	1773-1940	1773-1940	1773-1940
Bellö	1940		
Björkö	1940	1939-1940	
Bo dafors	1935-1940	1935-1940	1935-1939
Bredestad	1895-1940	1860-1865 1867-1876 1878-1884 1886-1896 1898-1940	1895-1940
Bringetofta	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Bäckaby	1940	1940	
Bäckseda	1940	1940	
Bälaryd	1711-1758 1760-1940	1711-1721 1724-1931 1933-1940	1715-1719 1740-1837 1839-1940
Döderhult	1940		
Edshult	1940	1940	
Eksjö	1940	1940	1940
Eksjö landsf.	1940	1940	
Fagerhult	1919		
Flisby	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Forsenum	1688-1929 1931-1940	1687-1940	1688-1940
Frinraryd	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Fröderyd	1940	1940	
Gränna landsf.	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Gränna stadsf.	1696-1940	1696-1733 1735-1738 1745-1940	1696-1940
Gårdveda	1940	1940	1935
Haurida	1799-1940	1799-1940	1799-1940
Hjälmseryd	1940	1940	
Hjärtlånda	1940	1940	
Hässleby Mariannelund	1938-1940	1940	
Horn	1939-1940	1939-1940	
Hult	1940	1940	
Hultsfred	1940	1940	
Hultsjö	1895-1940	1860-1940	1895-1936
Hyckinge	1939-1940		
Hylletofta	1895-1940	1860-1940	1895-1936
Hälleberga		1907-1911	
Hällestad	1901-1907		
Höreda	1940	1940	
Ingatorp	1940	1940	
Järeda	1940	1940	
Kalmar landsf.	1910-1917		1898-1924
Kalmar stadsf.	1909 1914 1915	1914-1918	
Karlstorp	1898-1920 1924-1940	1875 1885 1898-1920 1924-1940	1937-1940

För samling	Födda	Vigda	Döda
Kisa			1942-1949
Korsberga	1940	1940	
Kråkshult	1940	1940	
Kråksmåla			1938-1940
Lannaskede	1940	1940	
Lemnhult	1940	1940	
Linderås	1779-1940	1779-1940	1779-1946
Lommaryd	1776-1940	1763-1940	1793-1940
Långsjö			1925-1949
Lörneberga	1940	1940	
Malmback	1689-1940	1696-1940	1696-1875 1928-1940
Marback	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Mellby	1940	1939-1940	
Myresjö	1940	1940	
Målilla-Gårdveda	1915 1940	1940	
Norra Ljunga	1895-1940	1860-1940	1895-1936
Norra Sandsjö	1895-1940	1860-1940	1895-1900
Norra Solberga	1895-1940	1860-1940	1895-1940
Nye	1940	1940	
Näsby	1940	1940	
Näshult	1940	1940	
Nässjö landsf.	1914-1940	1914-1940	1914-1940
Nässjö stadsf.	1895-1940	1860-1913 1921-1940	1895-1940
Nävelsjö	1940	1940	
Oskarshamn	1940	1940	1874-1877 1940
Påskallavik	1940	1940	1940
Ramkvilla	1940	1940	
Risinge			1898-1904
Skede	1940	1940	
Skepperstad	1822 1831-1940	1831-1940	1793-1936
Skirö	1940	1940	
Stenberg	1940	1940	1665-1692
Stockaryd	1895-1940	1860-1940	1895-1936
Säby Tranås	1895-1940	1860-1940	1895-1946
Södra Solberga	1940	1940	
Torsås			1835-1853
Tura	1938-1940		
Vällsjö	1895-1940	1860-1940	1895-1935
Vena		1940	
Velanda landsf.	1940	1940	
Velanda stadsf.	1940	1940	
Vireda	1851-1940	1689-1699 1707-1712 1792-1840 1844-1846 1851-1940	1689-1702 1704-1705 1707-1728 1792-1848 1850-1860 1867-1875 1895-1940
Virserum	1940	1940	
Vingstad	1895-1940	1860-1940	1895-1936
Västra Eneby	1879-1894		
Ålem		1940	
Ökna	1940	1940	

Inflyttning och husförhör

Inflyttade: Mönsterås 1830-1839

Husförhör: Högsrum 1928, Långlöt 1895-1929, Ramkvilla 1930, Södra Solberga 1930, Vetlanda stadsförsamling 1665-1692.

Antalet poster i vår databas är i dag 4 659 042

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr Postort	Telefonnr
2894	Erik Höckerfelt	Hantverksgatan 27 C Lgh 1001	572 57 OSKARSHAMN	
2895	Inger Nilsson	Axel Munthes stig 9	572 32 OSKARSHAMN	0491-172 69
2896	Percy Adsjö	Örnsättrabacken 71	127 36 SKÅRHOLMEN	08-97 31 34
2897	Sven Lundberg	Vinbärsvägen 11	135 42 TYRESÖ	08-712 26 35
2898	Marcus Brodd	Götgatan 20 B Lgh 1301	752 22 UPPSALA	018-474 13 12
2899	Egon Nilsson	Strandvägen 44	791 42 FALUN	023-274 83
2900	Johan Lindhardt	Metargatan 13 LGH 1207	116 66 STOCKHOLM	08-643 9776
2901	Birgit Ahlbert	Vitsippevägen 11	589 35 LINKÖPING	013-15 40 52
2902	Maj-Lis Ivarsson	Box 59	560 27 TENHULT	036-914 30
2903	Marianne Svensson	Törnebyvägen 16	392 41 KALMAR	0480-254 07
2904	Eva Ljungberg	Sten Stures väg 45	131 47 NACKA	08-18 17 55
2905	Elisabeth Dickman Cranling	Stiltjevägen 26	132 31 SALTSJÖ-BOO	08-715 12 27
2906	Solveig Engarås	Solvägen 10	387 92 BORGHOLM	0485-56 03 77

13 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 97

Antalet medlemmar är i dag 1 614

PLF-kontakter

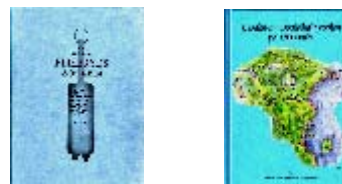
Vill du köpa våra CD-skivor?

CD-1 Västervikstrakten
CD-2 Oskarshamnstrakten
CD-3 Kalmartrakten
CD-4 Öland

Britt Maria Ekstrand
bm.ekstrand@telia.com
telefon 0491-186 55

Vill du köpa våra böcker?

Historik över Fliseryds socken
Gårdarna i Döderhults socken
på 1500-talet

Edith Carlsson
elga@telia.com
telefon 0491-930 14

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften? Sam Blixt *sam.blixt@telia.com*

Välkommen till våra lokaler på Kyrkogårdsgatan 11

måndagar 18.00 – 20.00

Här finns datorer, program och assistens till ditt förfogande

Ansvariga:

5/9	Sam Blixt och Ulf Waltersson	17/10	Sam Blixt och J O Dillström
12/9	Ulf Waltersson och Birgitta Dahleman	24/10	Ulf Waltersson och Birgitta Dahleman
19/9	Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson	31/10	Britt Maria Ekstrand, Gunnar Håkansson
26/9	Ingvar Andersson och Anders Rotviker	7/11	Ingvar Andersson och Anders Rotviker
3/10	Sven-Åke Fogelqvist och Leif Rydström	14/11	Sven-Åke Fogelqvist och Leif Rydström
10/10	Anders Thunberg och Ulf Waltersson	21/11	Anders Thunberg och Ulf Waltersson

Britt Maria Ekstrand hjälper också till varje måndag.

Vi håller öppet även torsdagar kl. 14.00-16.00 varje udda vecka med början den 15/9.

**Brevfrågor på databasen sänds till
PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN**

Tel. Arbetsstugan 0491-76 08 78

Telefontider till PLF-lokalen:

Tisdagar 14.⁰⁰ - 17.⁰⁰

Plusgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: info@plfoskarshamn.se

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du når med adressen

www.plfoskarshamn.se.

I *Databas* hittar du vårt elektroniska formulär.

Eller direkt med frankerat kuvert (2 x 6 kronor) till

PLF, Box 23, 572 21 Oskarshamn

Tel. 0491-76 08 78

**Edith Carlsson, Kumlemar 304
380 53 FLISERYD Tel. 0491-930 14.**

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett

frankerat svarskuvert (2 x 6.00 kr = frimärke)!

Avgifterna för svar på brevfrågor sändes in via plusgiro. OBS! Sänd ej kontanter tillsammans med sökblankett och brev.

Pengarna sänds via plusgiro. Meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 26 oktober